

Charakteristika vyučovacího předmětu

VLASTIVĚDA

Vzdělávací oblast:	Člověk a jeho svět
Vzdělávací obor:	Člověk a jeho svět
Název vyučovacího předmětu:	Vlastivěda
Časové vymezení předmětu:	4. ročník - 1+1 disponibilní hodina týdně 5. ročník - 2 hodiny týdně
Organizační vymezení předmětu:	Předmět se vyučuje převážně ve třídě, případně v učebně s interaktivní tabulí. V rámci výuky se organizují projekty, exkurze, vycházky, skupinové práce.

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Vlastivěda je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Vlastivěda navazuje na předmět Prvouka v 1. – 3. ročníku. Svým vzdělávacím obsahem vytváří přirozené základy pro výuku dějepisu, zeměpisu a občanské výchovy ve vyšších ročnících základní školy.

1. Rozvíjení zájmu o naši minulost a památky
2. Získávání orientace v prostoru a čase
3. Významné události našich dějin
4. Vědomosti o obci, kraji, České republice a Evropě
5. Formování vědomí národní příslušnosti
6. Rozvíjení hodnotové orientace, zájmu o život, tradice, zvyky a zvláštnosti různých společností

Naplňování klíčových kompetencí:

Kompetence k učení

- poznávání smyslu učení s cílem získat potřebu celoživotního vzdělávání
- výběru vhodných způsobů a metod pro efektivní učení
- k vyhledávání a třídění informací, k jejich pochopení, propojení a systematizaci, k efektivnímu využívání
- uvádění věcí do souvislostí
- operování s obecně užívanými termíny, znaky, symboly
- samostatnému pozorování a experimentování

Kompetence k řešení problému

- vnímání nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni
- hledání způsobů řešení problému s využitím vlastních zkušeností a úsudku
- práci s odbornou literaturou

Kompetence komunikativní

- předávání svých zkušeností a poznatků spolužákům
- porozumění různým typům textů, záznamů a obrazových materiálů
- výstižnému a správnému vyjadřování v písemné i mluvené podobě
- prezentování svých názorů a zkušeností výstižně, v logickém sledu a souvisle
- formulování názorů a myšlenek v logickém sledu
- naslouchání druhých, k zapojení do diskuze, vhodnému reagování, argumentaci a obhajování svého názoru
- využívání různých typů komunikačních technologií pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- k účinné spolupráci ve skupině
- rozvíjení schopnosti zastávat v týmu různé role
- vzájemné pomoci
- oceňování zkušeností druhých
- k ohleduplnosti a k úctě při jednání s druhými lidmi

Kompetence občanské

- respektování přesvědčení druhých a k povinnosti postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- pochopení základů demokracie, tolerance a vzájemného soužití
- chápání principů, na kterých spočívají zákony a společenské normy, k uvědomění si svých práv a povinností ve škole i mimo ni
- ochraně životního prostředí
- projevování pozitivního postoje k uměleckým dílům
- respektování a chránění našeho kulturního dědictví a tradic

Kompetence pracovní

- pozitivnímu vztahu k práci
- bezpečnému používání nástrojů a vybavení

Naplňování průřezových témat:

Konkrétní naplňování průřezových témat uvádíme v tabulce vzdělávacího obsahu předmětu Vlastivěda. Průřezová témata zde přiřazujeme ke konkrétnímu výstupu, učivu. Předmět Vlastivěda se prolíná všemi vyučovacími předměty na 1. stupni.

Vlastivěda - 4. ročník

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Mapy - obsah - vysvětlivky - grafika	- určí hlavní i vedlejší světové strany v přírodě i na mapě - orientuje se podle světových stran - řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě - vysvětlí použití barev na mapě, využívá legendu mapy - nakreslí vybrané mapové značky a vysvětlí je	- komunikativní - rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů		práce s mapou, práce s buzolou	září nebo leden	ústní zkoušení, test, skupinová práce, písemná práce
Místo, kde žijeme - obec (město) - místní krajina - poloha v krajině - život lidí v místě, kde žijeme	- určí polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu - vyhledá na mapě CHOCEŇ - užívá správně název našeho kraje - pojmenuje a ukáže na mapě naše krajské město - popíše místní krajinu a místní zajímavosti - uvede významné rodáky a osobnosti regionu - uvede kulturní a historické památky regionu	- komunikativní - vyjadřuje se výstižně	VDO - Formy participace občanů v politickém životě	vycházka, návštěva muzea atd.	září nebo leden - únor	
Země, kde žijeme - poloha ČR - sousední státy - základy	- vyhledá na mapě Evropy Českou republiku - vyjmenuje a ukáže na mapě sousední státy - rozliší s porozuměním pojmy VLAST, CIZINA,		VMEGS - Evropa a svět nás zajímá			

státního zřízení a politický systém v ČR - státní správa - státní samospráva - státní symboly	- rozliší, které orgány se podílejí na řízení státu, na správě obce, a vyjmenuje některé jejich zástupce - rozlišuje orgány státní moci - pozná a popíše státní symboly a jejich význam				září - říjen nebo únor - březen	
Lidé kolem nás - mezilidské vztahy - soužití lidí - používání peněz	- vyjádří na základě vlastní zkušenosti vztahy mezi lidmi - dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, mezi chlapci a dívkami, v obci - rozliší základní rozdíly mezi lidmi - obhájí své názory, připustí a odůvodní omyl - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce	- občanské - chápe principy, na nichž spočívají zákony a normy, je si vědom svých práv ve škole i mimo školu	OSV - Osobnostní rozvoj - Sebepoznání a sebepojetí VDO - Občanská společnost a škola VDO - Občan, občanská společnost a stát	učebnice, PS, didaktické hry, beseda, řešení problémových úkolů	říjen nebo březen - duben	ústní zkoušení
Česká republika - povrch ČR - pohoří - nížiny - vodstvo ČR: řeky, rybníky, jezera, přehrady	- podle mapy vyjmenuje pohoří ČR - vyjmenuje nejvyšší hory pohoří - podle zkušenosti vypráví o známých pohořích - vyjmenuje hlavní nížiny - podle mapy vyjmenuje nejznámější řeky ČR	- k učení - vyhledává informace - komunikativní - využívá informační a komunikační prostředky - k učení - uvádí věci do souvislostí	EV - Vztah člověka k prostředí MKV - Etnický původ			

<p>- nerostné suroviny a průmysl - zemědělství v ČR - počasí, podnebí - regiony v ČR</p>	<p>- ukáže na mapě tok Labe, Vltavy - určí pravé a levé přítoky Labe a Vltavy - vyhledá na mapě nejvýznamější rybníky, jezera a přehradní nádrže v ČR - vyjmenuje hlavní nerostné suroviny ČR a ukáže jejich naleziště na mapě - vyjmenuje zemědělské plodiny a zvířata a ukáže místa jejich pěstování a chovu na mapě - charakterizuje složky počasí a podnebí v ČR - určí hlavní město ČR - vypráví pověst o založení Prahy - vyhledá na mapě severní, západní, jižní, východní, střední Čechy, Moravu a Slezsko - stručně charakterizuje jednotlivé oblasti podle mapy - vyhledá na mapě významná místa regionů - vyjádří vlastními slovy zkušenosti z vlastního cestování</p>	<p>- operuje s obecně užívanými termíny - sociální a personální - přispívá k diskusi ve skupině i celé třídě - oceňuje zkušenosti druhých</p>		<p>internet, práce s mapou, interaktivní tabulí, fenologický kalendář, diskuse, práce s obrazovým materiálem</p>	<p>listopad - leden nebo duben - červen</p>	<p>informační tabule, PC, test, kontrolní práce, orientace na mapě, kontrolní práce</p>
<p>Lidé a čas - České dějiny - České země v pravěku - příchod Slovanů - Sámův kmenový svaz - Velkomoravská říše</p>	<p>- pracuje s časovými údaji - rozliší současné a minulé - využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - popíše vlastními slovy život v pravěku - charakterizuje způsob života Slovanů</p>	<p>- občanské - respektuje, chrání a cení naše kulturní a historické dědictví</p>	<p>VMEGS - Jsme Evropané OSV - Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopnosti poznávání</p>			

<ul style="list-style-type: none"> - vznik Českého státu - Přemyslovci - Lucemburkové - život ve středověku - husitské války - první Habsburkové na českém trůně 	<ul style="list-style-type: none"> - vyjádří rozdíl mezi pověstí a historickou skutečností - jmenuje první státní útvary na našem území - popíše kulturní a hospodářský rozvoj státu za Karla IV. - vyjmenuje významné osobnosti husitské doby - popíše způsob života lidí, nejvýznamější události a osobnosti habsburské doby - vyjmenuje osobnosti jednotlivých období, zařadí je správně do sledu dějin, vypráví o jejich životě 			<p>práce s časovou osou, encyklopedie, internet, beseda, knihy pověstí a legend, návštěva výstavy/muzea</p>	<p>září - leden nebo únor - červen</p>	<p>test, ústní zkoušení, kontrolní práce</p>
--	---	--	--	---	---	--

Pozn.: Pořadí zeměpisné a dějepisné části lze měnit dle učitelova rozhodnutí (akce školy).

Vlastivěda - 5. ročník

Učivo	Výstupy	Kompetence	Průřezová témata	Metody a formy	Časový harmonogram	Evaluace
Evropa - poloha, povrch - podnebí, vodstvo - sousední státy - cestujeme po Evropě - naše planeta	- popíše polohu ČR v Evropě - orientuje se na mapě Evropy, pomocí mapy popíše povrch Evropy, popíše polohu sousedních států ČR - vyjádří základní znalosti o podnebí v ČR a o podnebných pásmech - orientuje se v tocích ČR a Evropy - charakterizuje jednotlivé sousední země ČR - rozlišuje mapové značky - najde na mapě přírodní, kulturní a zajímavá místa evropských států - vypráví o místech, která navštívil - porovná světadíly a oceány podle velikosti - popíše podle mapy jejich polohu na Zemi	- k učení - vyhledává a třídí informace	EV - Vztah člověka k prostředí VDO - Formy participace občanů v politickém životě MKV - Etnický původ VMEGS - Objevujeme Evropu a svět	učebnice, pracovní sešity, práce s mapou, didaktické hry, řešení problémových úkolů	září - listopad	zkoušení, hry, soutěže, projekty, kontrolní práce
Mezilidské vztahy - soužití v lidské společnosti - právo a spravedlnost - vlastnictví - zvyky a tradice	- uplatní poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti a jejich soužití - řídí se pravidly slušného chování, uvědomuje si význam tolerance - definuje základní lidská práva - pozná chování, které se neslučuje s dodržováním	- občanské - chápe základní principy, je si vědom svých práv ve škole i mimo ni - občanské - respektuje naše tradice	VMEGS - Jsme Evropané MKV - Multikulturarita OSV - Sociální rozvoj - Mezilidské vztahy VDO - Občanská společnost a škola VDO - Občan, občanská společnost a stát	učebnice, pracovní sešity, beseda, řešení	prosinec	

	základních lidských práv - rozliší základní formy vlastnictví - používá peníze v běžných situacích - objasní některé regionální zvyky, tradice a vyjmenuje některé regionální kulturní památky			problémových úkolů		
Kapitoly z našich dějin - národní obrození - české země v revolučním roce 1848 - česká kultura a společenský život - hospodářský rozvoj Českých zemí - vznik Rakousko-Uherska - první světová válka - vznik Československého státu	- vypráví základní pověsti týkající se historie naší země - orientuje se na časové ose - charakterizuje vlastními slovy vývojové etapy historie naší vlasti - popisuje způsob života lidí v různých etapách vývoje - v NO, R-U, za 1.sv. války - vyjmenuje významné osobnosti jednotlivých období, vypráví o jejich životě - vyhledá informace o historických událostech a osobnostech na internetu, v knihovně - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- občanské - respektuje, chrání a ocení naše tradice, kulturní i historické dědictví - projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům - k učení - vyhledává a třídí informace	OSV - Osobnostní rozvoj - Rozvoj schopností poznávání OSV - Morální rozvoj - Hodnoty, postoje, praktická etika VMEGS - Jsme Evropané	učebnice, historická literatura, návštěva knihovny, encyklopedie, internet	leden - červen	